

hed, der ligger i Tingene, kan man saa sige, at den er meget lavere end Landets? Jeg vil gaae ud fra den Forudsætning, at det ikke var gamle Skatter, at de ikke vare omsatte efter Tid og Omstændigheder, men at der laae noget Nyt i dem, Noget, som virkelig kunde tænkes at forandres, og saa siger jeg: spørg Kjøbstadassurancerne for Aldebraand, og de ville svare: den er mindre! Men spørg om, hvad Eierne ansee for Eiendommenes Værdi, naar de lade vurdere til Creditforeninger, saa vil Svaret lyde: Kjøbstæderne ere umaadeligt værd, der er ingen Grændse for deres Værd. Man siger da: Ja, men det er vor Ulykke; vi have faaet vurdert for høit, vi have laant for meget, og vi have brugt Pengene; skal da den kongelige Skat lide for Alt det? Nei! det er sørgeligt, at det er saa, men det falder ikke paa Kjøbstæderne, det falder paa Personerne. Det kan gjerne være, at de nuværende Eiere komme til at sælge deres Eiendomme, fordi de have laant for meget, forteret for meget, omsat uheldigt, men de, der saa komme og kjøbe, og kjøbe billigt, kunne bære Betsætningen; thi dersom vi undersøge den kongelige Skat som et Pantebeløb, der hæfter paa Eiendommen, saa er det en reen forsvindende Størrelse. Jeg vil, som jeg staaer her, paatage mig at overtage enhver Kjøbstadbygning med slet ikke at have nogen anden Hestelse derpaa end den kongelige Skat, og jeg skal kunne sælge og staae mig godt. Dette er den Størrelse, vi kjende; den Idee, der altid stilles frem, at vi skulle undersøge, thi saa skulle vi faae Noget at vide, er farlig. Enhver der vil undersøge og har undersøgt dette Forhold, veed for længe, længe, længe siden, at dersom Kjøbstæderne vare blevne ved, paa den ene Side at blomstre nogenlunde frem ved at sælge stillingeviis, og paa den anden Side kun at fortære Tid, saa vilde det at betale de kongelige Skatter have været en reen Spøg for den langt overveiende Deel af Befolkningen. Der kommer ind i enhver Kjøbstad endeel fast lønneede Personer og deslige, for hvem den Deel af Skatten, der opkræves efter Formue og Leilighed, kan komme til at blive trykkende, men hvad hele den øvrige Deel af Befolkningen angaaer, saa er jeg overbevist om, at hvis man i 1857 havde spurgt en Mand: Trykker den kongelige Skat

paa Dig? saa vilde han have svaret: Vil Du spille min Credit! jeg lever af Credit og kan ikke taale, at Nogen troer, at jeg ikke kan udrede den kongelige Skat. Ja, det er Tingen; Folk levede af Credit; de levede for meget og for godt deraf; nu skulle de derunder og ville prøve, om de kunne faae det oprettet ved Hjælp af de kongelige Skatter. Men lad os ogsaa forudsætte, at hele Vigningskatten faldt bort, troer saa ærede Medlemmer for ramme Alvor, at en saadan Vettelse for Kjøbstæderne kunde frelse dem? Nei, det vilde ikke hjælpe dem det Allermindste. Jeg vil ikke foreslaae at gjøre et saadant Experiment; men det vilde være suuvertigt at gjøre det i to Aar, og saa skulde de ærede Medlemmer meget snart komme til Erkjendelse af, at Folk aldeles ikke gjorde Andet end prøve paa at forsøge deres Gjæld saameget, som de kunde forrente med det, der blev eftergivet af Skatten; saa spiste de Pengene op og gjorde dobbelt Fallit bagefter. Dersom der kan være Noget at gjøre for Kjøbstæderne i den Henseende, saa kan det ikke bestaae i nogen virkelig Skattelettelse, men i en Omlægning af Skatten indenfor Kjøbstædernes egne Grændser, ikke for Kjøbstæderne i Fællesskab, men for hver enkelt Kjøbstad. Det er muligt, at der skal paalignes Mere efter Formue og Leilighed, og at der slet ikke skal paalignes Noget efter Næringen; thi Formue- og Leilighedsstat og Næringsstat ved Siden af hinanden staae som noget af det meest Absurde, jeg kan tænke mig. Jeg kan ikke forstaae, hvorledes man kan fastholde en Næringsstat, naar man ikke kan paaligne den som en Slags Grundstat, hvorefter en Murer kan være saa og saa Meget, og en Skomager saa og saa Meget; men at spørge: Hvormeget kan en Murer betale, naar han arbejder med 4 Svende, og hvormeget kan han betale, naar han arbejder med 2, og saa ved Siden deraf at have en Indtægtsstat, det er to Ting, jeg ikke kan faae til at hænge sammen. Imidlertid er det som sagt muligt, at der er Noget at gjøre for Kjøbstæderne; men lad os ikke et Dieblit fra denne Sal lade udgaae den Tanke, at der kunde være Spørgsmaal om at rokke ved de gamle Skatter. Jeg skal nævne et Spørgsmaal, som saa øieblikkelig reiser sig, og det med god Grund. Mellem Hartkorns-